

iber:Camera

Forma Antiqua

Aarón Zapico

director

Daniel Oyarzabal

orgue

Luis Martínez

traverso

Carlos Mena

contratenor

Bach

DILLUNS 20 DE JUNY DE 2022
PALAU DE LA MÚSICA

STELLA RAHOLA MATUTES L'HABITACIÓ DE LES DESATESES

31.05—18.09.22

CAN FRAMIS, BARCELONA

*Forma Antiqua, que
documenta històricament
les seves interpretacions de
manera meticulosa, ens presenta,
en el concert de clausura
de la temporada, les Cantates
de Bach.*

*Ens sentim privilegiats per
poder comptar de nou amb l'art
commovedor de Carlos Mena.*

FUNDACIÓ
VILA CASAS

Aquest programa ha estat possible gràcies
al suport de la Fundació Vila Casas

*Per gaudir de la música necessitem: **SILENCI***

*Para disfrutar de la música necesitamos: **SILENCIO***

*To enjoy the music we need: **SILENCE***

SI US PLAU / POR FAVOR / PLEASE

Mòbils apagats

Móviles apagados

Mobile phones switched off

Alarmes desconnectades

Alarmas desconectadas

Alarms disconnected

Moltes gràcies / Muchas gracias / Many thanks

Forma Antiqua

Aarón Zapico, director

Daniel Oyarzabal, orgue

Luis Martínez, traverso

Carlos Mena, contratenor

Johann Sebastian Bach (1685 - 1750)

Suite orquestral núm. 1 en do major, BWV 1066 (1718 ?)

*I. Ouverture | II. Courante | III. Gavotte I, II | IV. Forlane
V. Menuett I, II | VI. Bourrée I, II | VII. Passepied I, II*

Cantata Geist und Seele wird verwirret, BWV 35 (1726)

Primera part:

*I. Simfonia [Concerto] | II. Ària: Geist und Seele wird verwirret (Esperit
i Ànima són trobats) | III. Recitatiu: Ich wundre mich (Estic meravellat)
IV. Ària: Gott hat alles wohlgemacht! (Déu ho ha fet tot bé)*

Segona part:

*V. Simfonia | VI. Recitatiu: Ach, starker Gott, laß mich (Ah,
poderós Déu, permet-me) | VII. Ària: Ich wünsche nur bei Gott zu leben
(Vull viure al costat de Déu)*

Suite orquestral núm. 2 en si menor, BWV 1067 (1738-39)

*I. Ouverture | II. Rondeau | III. Sarabande | IV. Bourrées I & II
V. Polonaise & Double | VI. Menuett | VII. Badinerie*

Cantata, Vergnügte Ruh, beliebte Seelenlust, BWV 170 (1726)

*I. Ària: Vergnüte Ruh, beliebte Seelenlust (Plaent repòs,
benvolgut goig de l'ànima)
II. Recitatiu: Die Welt, das Sündenhaus (El món, la casa del pecat)
III. Ària: Wie jammern mich doch die verkehrten Herzen
Que em fan de pena els cors esgarriats
IV. Recitatiu: Wer sollte sich demnach wohl hier zu leben wünschen
(Qui, doncs, voldria viure aquí)
V. Ària: Mir ekelt mehr zu leben (Em fastigueja viure més)*

— Durada aproximada del concert: primera part
47 minuts; pausa de 20 minuts; segona part 42 minuts

COMENTA AQUEST CONCERT AMB

**#FORMAANTIQUA #ZAPICO #OYARZABAL #LUISMARTÍNEZ
#CARLOSMENA #BACH**

Forma Antiqua

El conjunt instrumental i vocal Forma Antiqua és el projecte artístic en comú dels germans Aarón, Daniel i Pablo Zapico. Creat a Langreo, Astúries, fa més de dues dècades, és considerat com un dels més importants i influents de la música clàssica a Espanya.

Amb una formació variable que abasta del trio, amb els mateixos germans Zapico com a solistes, a l'orquestra barroca envoltats sempre per músics de llarga trajectòria, aborden de manera original i atrevida la pràctica totalitat del repertori dels segles XVII i XVIII: des de la música ibèrica de dansa fins a les grans obres corals de finals del Barroc, incloent el gènere operístic i la recuperació patrimonial d'autors com Baset, Literes o Blas de Laserna.

Són convidats amb regularitat a sales importants com el Teatre Real de Madrid, Teatre de la Zarzuela i Auditori Nacional de Madrid, Palau de la Música Catalana, Teatre de la Mestrança de Sevilla, Teatre Campoamor d'Oviedo, Palau de Festivals de Santander o Teatre Arriaga de Bilbao, entre molts altres escenaris, on presenten atrevits programes sempre valorats per la cohesió i qualitat de les seves propostes.

Han sigut ambaixadors del patrimoni espanyol al Rudolfinum de Praga, a l'Expo 2020 de Dubai i a la Fira Internacional del Llibre de Sharjah 2021 (Emirats Àrabs), de l'obra de Bach en el seu festival d'Eisenach o de la música de Händel en el seu festival d'Halle; convidats freqüents en els festivals europeus de major tradició i actius intèrprets i docents en la majoria de països d'Amèrica llatina. Les invitacions per a programar a Forma Antiqua arriben constantment de llocs tan remots com Nova York, Canbera, Tòquio, Singapur o Xangai.

Sempre en l'avantguarda, l'activitat de Forma Antiqua està en permanent contacte amb l'activitat creativa que els envolta, afrontant estimulants reptes que eliminen les fronteres pròpies de la interpretació i la barrera respecte al públic. Han inaugurat el Festival Jazzaldia de Sant Sebastià a la platja de la Concha, Interpretant música en directe en la projecció de cinema històric i homenatjat a Martin Scorsese amb música del *seicento* italià per a la Fundació Princesa d'Astúries, entre moltes altres iniciatives.

Des de 2009 són artistes exclusius de la discogràfica alemanya de culte Winter & Winter i els seus enregistraments estan influenciats per l'eclecticisme i obertura de mires del segell de Stefan Winter. D'aquesta manera, el rigor més canònic dels treballs dedicats a Steffani o Händel conviu amb els projectes de Concerto Zapico i la cerca d'un so propi, l'estrena patrimonial de Vicente Baset, la música composta per Ernst Reijseger per a ells mateixos o la barreja amb artistes com Uri Caine, Theo Bleckmann i Fumio Yasuda. La seva cuidada i selecta discografia rep l'aplaudiment unànime de la crítica especialitzada i han estat nominats en diverses ocasions als International Classical Music Awards.

L'originalitat, valentia i qualitat de les seves propostes, així com el caràcter innovador present en tots els seus projectes, rep nombrosos reconeixements de la premsa, ràdio i televisió, associacions de músics i festivals o fundacions culturals de tot el país.

En constant evolució i actius en nombrosos fronts, entre els quals destaquen la docència, la divulgació o el compromís amb l'evolució del sector, els germans Zapico treballen actualment en la recuperació de la cançonetista La Caramba, el projecte Lázaro amb música de l'arxiu de la Catedral d'Oviedo o Farandula castissa, un viatge als saraus instrumentals del Madrid de mitjan segle XVIII que, recentment, ha obtingut el reconeixement i segell de qualitat de l'Associació de Festivals de Música Clàssica d'Espanya.

Aarón Zapico

direcció musical

Aarón Zapico és un dels directors més sol·licitats del panorama actual que durant els últims vint anys ha contribuït de manera definitiva a la recuperació del patrimoni musical espanyol i a la renovació del sector mitjançant la creació d'agosarats i innovadors programes. La seva presència al capdavant d'importants orquestres simfòniques i agrupacions especialitzades, entre les quals destaquen les de Galícia, RTVE, Extremadura, Astúries, Almeria, Oviedo i Màlaga o del seu conjunt Forma Antiqua és constant en els festivals i sales més importants.

Actualment, el seu treball se centra en la direcció d'òpera barroca i música simfònica, una nova mirada al segle XVIII espanyol, el treball amb grans solistes i, fins i tot, freqüents incursions en la música contemporània i projectes transversals que agrupen diferents disciplines artístiques. Els seus enregistraments com a solista o director han estat nominats en diverses ocasions als International Classical Music Awards i obtingut el màxim reconeixement de la crítica europea.

Ha estat professor en diferents conservatoris superiors i docent convidat en Universitats d'Espanya, Panamà, Costa Rica, Austràlia o Singapur. D'esperit inquiet, compromès i emprenedor, ha fundat associacions i plataformes per a la protecció dels drets dels músics, projectes socials i solidaris amb la música com a element integrador o el primer concurs de música antiga a Espanya. Malgrat la seva joventut, la seva trajectòria ha estat mereixedora de diversos premis i reconeixements per part de la premsa, fundacions culturals i associacions de grups i festivals.

Aarón Zapico és jurat dels Premis Princesa d'Astúries.

Daniel Oyarzabal

clave i orgue

Daniel Oyarzabal compta amb una llarga trajectòria internacional que des de fa anys conrea amb una intensa activitat de concerts en prestigiosos festivals de més de 25 països d'Europa, Àsia, Àfrica i Amèrica. Amb una versàtil perspectiva de la música Daniel Oyarzabal manté en l'actualitat una activitat professional totalment multidisciplinària que abasta una impressionant gamma d'interessos artístics i educatius.

Com a solista de clave i d'orgue, el seu instrument principal, ha actuat en concert en importants escenaris com el Teatre Mariinski de Sant Petersburg, el teatre d'òpera Düsseldorf Opernhaus, l'Estonia Concert Hall de Tallinn, l'Auditorium de Lió, el Palau de les Arts Reina Sofia i Palau de la Música de València, el Gran Teatre del Liceu, el Teatre Real i l'Auditori Nacional de Música de Madrid, la Stiftbasilika de St. Florian a Àustria i les catedrals de Moscou, Amsterdam, Rotterdam, Florència, Lleó i Sevilla, per citar-ne algunes. Graduat *Cum laude* en clave i orgue en el Conservatori de Vitòria-Gasteiz, la seva ciutat natal, i format amb els millors mestres europeus en diversos postgraus en orgue, clave i instruments històrics en els conservatoris superiors de Viena, l'Haia i Amsterdam. Oyarzabal ha rebut reconeguts guardons entre els quals destaquen el Premi Especial de la Premsa en la Mostra Nacional per a Joves Intèrprets a Eivissa (1991), Primer Premi en el Concurs Internacional de Música de Roma (1998) i Tercer Premi en el XIX Concurs Internacional de Nijmegen, Holanda (2002). Actualment és organista principal de l'Orquestra Nacional d'Espanya i professor del Grau en Composició de Músiques Contemporànies de l'Escola Universitària d'Arts i Espectacles TAI-Universitat Rei Joan Carles de Madrid.

Luis Martínez

traverso

Nascut a Saragossa el 1988, i després de realitzar els seus estudis superiors de flauta travessera en el Conservatori Superior de Música d'Aragó, comença els seus estudis de traverso a l'Escola Superior de Música de Catalunya (ES-MUC) sota la tutela del flautista Marc Hantaï, amb qui continua estudiant posteriorment a la Schola Cantorum Basiliensis. A més, al mateix temps rep regularment classes de flauta clàssica i romàntica a París de la mà de la flautista Amélie Michel (Orchestre donis Champs Elysées).

Luis Martínez ha ampliat els seus coneixements (tant en traverso com en música de cambra) rebent classe de grans personalitats de la música antiga com Barthold Kuijken, Wilbert Hazelzet, Kate Clark, Rachel Brown, Lisa Beznosiuk, Ashley Salomon, Valérie Balssa, Agostino Cirillo, Hopkinson Smith, Jesper Christensen, Olivier Baumont, Kristian Bezuidenhout, Manfredo Kraemer, François Fernandez, Amandine Beyer, Leila Schayegh o Emmanuel Balssa, entre altres.

Membre fundador i director artístic de la Guirlande - grup dedicat a la interpretació de música dels segles XVIII i XIX en la qual la flauta té un paper destacat -, Luis Martínez s'ha proclamat guanyador de diversos concursos internacionals amb aquest grup, com el XVIII Biagio-Marinetti Wettbewerb, o el V Concurs Internacional de Música Antiga de Gijón. A més, al setembre de 2018 aconsegueix el segon premi en la Tercera International Berlin Bach Competition amb l'ensemble Cardinal Complex Quartet. Ha rebut també el 2n Premi en els Premis CREAR 2018 i 2021 a Joves Creadors Aragonesos, i al juny de 2019 aconsegueix el Premi GEMA a millor grup jove de 2018.

Luis Martínez ha col·laborat amb orquestres i grups com Orchestra of the Age of Enlightenment, Le Concert des Nations, Les Musiciens du Prince, Accademia Barocca Lucernensis, The Bach Kollektiv, Ensemble Cristofori, Los Músicos de su Altesa, Ensemble Els Elements, Orchester der Tiroler Barockinstrumentalisten, Chiave d'Arco, Cardinal Complex, Capriccio Barockorchester, Wunderkammer Berlin, Elbipolis Barockorchester Hamburg, Ensemble Ripieno, Svapinga Consort, Orchester Le Phé-

nix, Orchestre Français des Jeunes, Jeune Orchestre de l'Abbaye, Orquestra de la Schola Cantorum Basiliensis, Memento Mori, Orquestra de Cadaqués i Orquestra de València, tocant en importants sales d'Espanya, França, Alemanya, Suïssa, Àustria, Holanda i Escòcia.

Luis Martínez és a més professor de traverso a l'ESMUC i director artístic del Festival de Música Antiga de d'Épila.

Carlos Mena

contratenor

Va néixer a Vitòria-Gasteiz (1971). Es forma en la prestigiosa Schola Cantorum Basiliensis (SCB) de Basilea (Suïssa) sota la direcció dels seus mestres R. Levitt i R. Jacobs. En la SCB realitza estudis medievals i estudia en els tallers d'òpera. Com a solista ha cantat sota la batuta de mestres com a M. Corboz, P. Goodwin, M. Minkowsky, R. Frübeck de Burgos, O. Dantone, J. Mena, G. Leonhardt, A. Marcon, F. Biondi, J. López-Cobos, R. Jacobs la qual cosa li permet cantar en festivals i sales de tot el món com el Musikverein i Konzerthaus de Viena, Palais des Beaux Arts de Brussel·les, Grosses Festspielhaus de Salzburg, Philharmonie de Berlin, Suntory Hall, i City Opera Hall de Tòquio, Osaka Shymphony Hal, Zipper Hall i Schönberg Hall de Los Angeles, Alice Tully Hall del MET de Nova York, Kennedy Center de Washington, Sidney Opera House, Concert Hall de Melbourne, Belles arts de Ciutat de Mèxic, Teatre Colón de Buenos Aires...

En l'àmbit de l'òpera debuta en el Théâtre Royal de la Monnaie (Brussel·les) amb *La Rappresentazione* de E. Cavalleri; rep l'elogi de la crítica i públic amb *Radamisto* de G. F. Händel en la Felsenreitschule de Salzburg. Cantava L'Orfeu de Monteverdi (Speranza) en la Innsbruck Festwoche i en la Staatsoper de Berlin, *Il Trionfo* (Disinganno) de Händel en el Salzburger Pfingstenfestival i *Europera 5* de J. Cage en el Festival de Flandes. En el Barbican Center de Londres va protagonitzar *Ascanio in Alba* de Mozart, Oberon en *A Midsummer Night's Dream* de B. Britten, El/la Seminarista en *El viatge a Simorgh* de Sánchez-Verdú en el Teatre Real de Madrid, Apollo en *Death in Venice* de Britten en el Gran Teatre del Liceu.

Com a director d'orquestra, és convidat a les orquestres de Granada, Galícia, ORTVE, Navarra, Còrdova, Lisboa, OSPA.

Johann Sebastian Bach

Quan el maig de 1723, Johann Sebastian Bach, va aconseguir ocupar el càrrec de Kantor de les 4 esglésies històriques de la ciutat de Leipzig al seu darrere deixava la sensació agredolça dels darrers quasi 6 anys com a Kapellmeister de l'orquestra de la cort Köthen. Anys de gran llibertat creativa en què, per fi, havia pogut fer música plenament al seu gust. El príncep Leopold va saber gaudir de tota la música, principalment instrumental, que Bach li va escriure. La mala salut del príncep barrejada amb un entorn familiar en què no hi havia cap més melòman, eren el context d'un futur professional poc esperançador. Vaja, que quan Leopold morís, Bach i la setzena de músics de la seva orquestra quedarien sense feina. Aquesta situació va empènyer Bach a presentar-se a les oposicions de Leipzig. La feina que li venia era certament ingent, però és obvi que la seva extraordinària capacitat de treball el va permetre completar durant aquells primers anys, la composició d'almenys quatre cicles complets de cantates. Això equival a uns 60 títols cada any. El cinquè i darrer cicle complet Bach l'aniria enllestint de forma més pausada a partir de 1729. Al final arribaria a compondre unes 300 cantates, de les que avui malauradament en conservem poc menys de dos terços.

La part econòmica era la menys interessant. Al canvi de l'època, el sou que Bach tenia a Leipzig era menor que el de Köthen i, a part, el nivell de vida era superior. Les actuacions extres en funerals, etc... el permetien arrodonir el sou. En aquest sentit resulta rellevant una carta del 1730 on explicita que Els vents de bona salut que enguany han bufat a Leipzig... li han fet reduir el els ingressos". Per contra, la nova destinació com a mínim garantia la continuïtat en el temps de la seva feina.

Bach va arribar a Leipzig amb molta música en el seu equipatge... música d'orgue i algunes cantates sobretot dels anys viscuts a Weimar, així com les esmentades pàgines orquestrals del temps a Köthen. Pot ser una d'aquestes obres era la Suite per a orquestra no. 1 en Do Major BWV 1066? Molt probablement som davant d'una pàgina escrita per a la cort de Köthen que Bach va voler recuperar quan el 1729 va començar a dirigir el Collegium Musicum de Leipzig, una orquestra amateur formada majoritàriament per estudiants de la Universitat i alguns voluntaris i que feien els seus concerts al desaparegut "Cafè Zim-

mermann”. Potser la ironia és que aquells “amateurs” van haver de tocar una música que Bach havia pensat per a professionals. Aquesta activitat, Bach la va compaginar durant uns anys amb la de Kantor. Només havia de creuar la plaça del mercat de Leipzig per anar de Sant Tomàs a la cafeteria.

El manuscrit de la Suite no. 2 en Si menor BWV 1067 és més tardà, de 1738-39, moment en què Bach, després d’un temps de pausa, va reprendre la seva activitat amb el Collegium Musicum. Sembla força probable que per aquella ocasió, arrangés novament una Suite dels anys de Köthen. S’especula que l’original podia haver estat escrita en la menor i destinada a un oboè o un violí solistes, en lloc de la flauta travessera de la versió que conservem. Entre les danses que integren aquesta Suite, criden particularment l’atenció l’exòtica “Polonaise” i la virtuosa “Badinerie”, (“broma”, en francès) que esdevé un veritable regal per als flautistes.

Les dues cantates d’aquest concert ens situen a l’any 1726, quan Bach fa només tres anys que ocupa el càrrec de Kantor. Juntament amb la BWV 169, aquestes obres formen el tríptic de cantates que Bach va escriure aquell any per a contralt solista i una destaca presència de l’orgue concertant.

La cantata “Vergnügte Ruh, beliebte Seelenlust” BWV 170 (Plaent repòs, benvolgut goig de l’ànima), anava destinada al 6è. diumenge després de la Trinitat. Va sonar per primera vegada el 28 de juliol de 1726. La part de traverso la va afegir quan la va tornar a fer interpretar el 1746. De dimensions petites i d’estructura simple en 5 parts amb àries i recitatius simultanis, l’ària inicial és una deliciosa pàgina pastoral. La segona ària sorprèn pel seu plantejament instrumental, sense continu però amb l’orgue fent el paper que seria propi dels violins, mentre que violins i violes interpreten les veus mitjanes. L’optimista ària final canta el desig d’allunyament del món camí del cel.

Retrat de Johann Sebastian Bach el 1715.

Encara no do mesos més tard, s'estrenava la Cantata "Geist und Seele wird verwirret" BWV 35 (Esperit i Ànima es confonen) destinada al dotzè diumenge després de la Trinitat. Era el diumenge 8 de setembre de 1726. En aquesta ocasió l'obra va precedida per un magnífic allegro concertant per a orgue i orquestra a tall d'obertura, seguit per una gran ària "da capo" on les disminucions de l'orgue amb les sovintejades tensions harmòniques, semblen explicar la confusió de la qual parla el text. El recitatiu dona pas a una nova ària on es canta amb alegria l'excel·lència de la creació de Déu. La segona part de la cantata comença amb una nova simfonia instrumental. El següent recitatiu dona pas a la darrera ària interpretada amb tot el dispositiu on, sobre el ritme d'un minuet, el text canta l'alegria de viure per sempre amb Déu.

Joan Vives

LA VANGUARDIA

140 anys

AMB EL SUPORT DE

Generalitat de Catalunya
**Departament
de Cultura**

Ajuntament de
Barcelona

MITJANS COL·LABORADORS

LA VANGUARDIA

Cat **W**úsica

SER
CATALUNYA

AMB LA COL·LABORACIÓ DE

telinformática*
Soluciones Integrales

FUNDACIÓ
VILA CASAS

TEMPORADA IBERCAMERA AIE COL·LABORA AMB

apropa
cultura
una porta
a la inclusió

ESCENA!25

**#QUADERN
CULTURA**

COL·LABORA AMB NOSALTRES

Si voleu col·laborar amb nosaltres i conèixer els nostres programes de patrocini, contacteu amb ibercamera@ibercamera.com

SEGUEIX-NOS

ORGANITZA

Temporada Ibercamera, A.I.E.

Ibercamera és una empresa de:

GRUPCAMERA

Av. Diagonal 433, 4t 1a
E-08036 Barcelona
www.ibercamera.com
ibercamera@ibercamera.com
T. 93 317 90 50 – F. 93 277 72 78

Edició: **Temporada Ibercamera AIE**
Disseny gràfic: **Estudi Neus Pacheco**

